

пұлод толис

МУРЧАЯК

Мел тоғ 2
Т-52

Мел

ГОУ № 2
Р 52

245/2
122

пӯлод толис

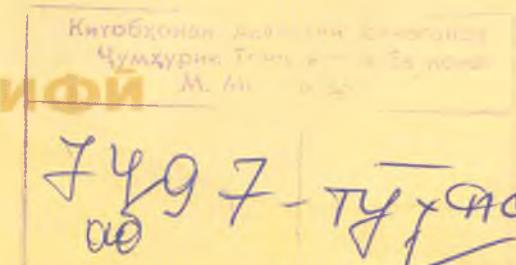
МҮРЧАЯК

рассомон СУПАЙМОН ва ОЗАР ШАРИФИ

«Офтоб»

2008

уд-набуд ду мұрчаяқ буд. Ҳардуяш ҳам як хел, ду қатра об барин, номи яктааш Калонаку номи дигараш Майдаяк.

Калонак бисёр боақлу вазнин буд. Вай падараш барин мұйлабчаҳояшро оқиста, бо савлат мечунбод. Падараш барин якта-якта, саросема нашуда қадам мемонд. Кам гап мезад. Ҳамеша ба хона ё пұчоқи донак, ё мағз, ё донаи биринчero кашола карда меовард.

Аммо Майдаяк ин хел набуд. Вай бисёр шұх буд. Аз хона гурехта, чойҳои дур мерафт. Бο мұрчаякони дигар занозаниву часпочаспī мекард. Гұштин мегирифт. Ба хона бисёр вақт бо дasti холī меомад.

Як рұз Калонаку Майдаяк аз хонаашон берун баромаданд. Ҳаво гарм ва офтоб баланд буд. Дар ин гуна рұзҳо кори мұрчаҳо авқ мегирад. Онҳо тамоми баҳору тобистону тирамоҳ хұрок қамъ мекунанд, то ки дар зими斯顿 гурусна намонанд.

Майдаяк аз қафои Калонак рафта истода хаёл мекард, ки чī тавр чашми акаашро хато кунаду гурезад. Вай бо ҳамин хаёл дар паси санге пинҳон шуд. Аммо Калонак зуд үро ёфту аз гарданаш сахтакак пучида гуфт:

— Боз гурехтанī ҳастī, гарданғафс?

— Не, — гүён чавоб дод Майдаяк паси гарданашро хорида,— ба назарам дар назди санг гандум будагӣ барин намуд.

— Ҳушёр бош, фиребгар! — гүён Майдаякро огоҳ кард Калонак, — ин дафъа гурезӣ, то мурданат дошта мезанам!

— Хуб, тавба кардам, — гуфт Майдаяк, — дигар намегурезам.

Аммо худаш боз дар фикри гурехтан буд. Дар ин вақт аз пеш як мӯрчаи пир баромад. Ин мӯрча падари Калонаку Майдаяк буд. Вай як донаи калони биринчро кашола карда меовард.

— Ҳа, кучо меравед? — пурсид ӯ.

— Ба шикор баромадем, дада, — гүён чавоб дод Калонак. — Лекин Майдаякатон гурехтаний.

— Ҳа, ту сарсаҳтча! — гуфт мӯрчаи пир ва Майдаякро оҳистекак пучида монд.

— Дигар нагурез, вагарна модарат танбеҳатро медиҳад!

— Хуб, намегурезам, — боз паси гарданашро хорида ваъда дод Майдаяк.

Мӯрчаи пир ба Калонак нигоҳ карда гуфт:

— Рост бо ҳамин роҳи ман омадагӣ рафтан гиред, дар он ҷо зане биринҷ тоза карда

нишастааст. Гирду пешаш пур аз биринчи бомазза. То бегоҳ анборчаамонро хеле пур карда мегирем. Шитоб кунед, тезтар қадам монед.

— Хуб, дада, — ҷавоб дод Калонак боадабона.

Мӯрчаякон боз ба роҳ даромаданд.

Баъд аз хеле роҳ гаштан, пурсида-пурсида, кони биринчи бомаззаро ёфтаанд. Зане нишаста биринҷ тоза мекард. Аз табақи вай донаҳои калону хурди биринҷ борон барин мерехт.

— Ту, ана, ин хурдтарашро гир, ман, ана, ин калонтарашро, — гуфт Калонак ба Майдаяк.

Майдаяк гап назада, биринҷдонаро газида кашола кард.

«Аз афти кор, имрӯз бозӣ накарда мемонам» — мегуфт ӯ дар дилаш.

Аммо дар нисфи роҳ дид, ки Калонак бо донаи биринҷ овора шуда, ба ӯ нигоҳ намекунад. Ӯро аз хотир фаромӯш кардааст.

Майдаяк дарҳол борашро партофту ба тарафе гурехта рафт. Вай хеле давида, аз роҳаш бозистод ва ба ақибаш нигоҳ кард. Дид, ки Калонак наменамояд.

— Ана, акнун бозӣ кардан мумкин!

Ногох Майдаяк үйрааш Пурхұрро дида монд.

Пурхұр рұзе як анборча чормағзро паққос хұрда буд. Аз ҳамон вақт номаш Пурхұр шуда буд.

— Эй Пурхұр! — гүён фарёд зад Майдаяк, — гүштин мегири?

— Вақтам нест, — гуфт Пурхұр дар өзін, — барои чормағз меравам. Дар он өзінде дұхтарақе чормағз шикаста нишастааст.

— Тарсиді? Тарсончак!

— Ҳой Майдаяк, дониста гап зан! — гуфт бо қаҳр Пурхұр, — чунон дошта занам, ки то соли дигар аз ёдат набарояд!

— Биё, набошад, гүштин гирем, кани, кің киро бардошта мезанад! — гүё боз ба қитиқи Пурхұр расид Майдаяк.

— Вақтам нест-да, набошад чунон боб кунам, ки!.. — гуфт боз Пурхұр.

— Фақат «занам, ки, занам, ки» мегүиу худат метарсій! — гуфт Майдаяк.

— Ман метарсам? — гуфт Пурхұр өзінде ало-було карда. — Биё набошад! Чунон бардошта занам, ки худат боракалло гүй!

— Мебинем! — гуфт Майдаяк аз миёни Пурхұр гирифта.

Аммо Пурхұр ногоҳ «исто, исто!» гүён дастони Майдаякро аз миёнаш күшода партофт.

— Агар ман туро афтонам, ба ман чи мәдиҳй? — гуфт ү.

— Чи мәдиҳам? Ту аввал маро афтон, баъд гап зан! — гүён چавоб гардонд Майдаяк.

— Не, — розы нашуда гуфт Пурхұр, — ту афтонй — ман ба ту қои чормағзро нишон мәдиҳам. Ту-чи?

— Хайр, ман қои бириңкро нишон мәдиҳам! — гүён ба шарти ү розы шуд Майдаяк. Мұрчаякон аз миёни яқдигар гирифтанд.

Майдаяк зұр мезад, ки Пурхұрро афтонад. Пурхұр бошад, зұр мезад, ки Майдаякро афтонад.

Мұрчаякон ҳай зұр мезаданд, ҳай зұр мезаданд!.. Чангу ғубори құча ба осмон дакка зад.

— Ҳа, зұр!.. — зұр зада фарёд мекашид Майдаяк.

— Ҳа, зұр!.. — зұр зада дод мегуфт Пурхұр.

Дар охир Майдаяк зұр баромаду Пурхұрро афтонд.

— Акнун қои чормағзро нишон мәдиҳй! — гүён талаб кард Майдаяк.

— Не, нишон дода наметавонам, — гуфт дар چавоб Пурхұр. — Агар ман ба ту choи чормағзро нишон диҳам, падарам маро мекушад.

Майдаяк Пурхұрро тарсонда гуфт:

— Набошад, боз ба хок ғелонда мезанам!

— Хайр... — ночор розы шуда гуфт Пурхұр, — биё, рафтем.

Пурхұр Майдаякро ба choи чормағз овард. Он cho чормағз чунон бисёр будааст, ки!..

Майдаяк аз чормағз каме хұрда дид. Ҳай, Ҳай! Ачаб чормағзи бомазза!..

— Кадомашро мегири? — гуфт Пурхұр.

— Аз ҳама калонашро! — چавоб дод Майдаяк ва чормағзпораero, ки аз худаш даҳ баробар калон буд, чудо карда гирифт.

— Хайр, зудтар аз ин cho нест шав, набошад ҳардуямон ҳам ба бало мемонем! — гүён Пурхұр чормағзпораи хурдакакеро кашола карда рафт.

Майдаяк ҳам аз як кунци чормағзпора кашида, ба роҳ даромад.

Чормағзпораи калон бисёр вазнин буд. Майдаяк ба обу арақ ғүтид. Ба дасту поящ дард даромад. Аммо вай мардигариро аз даст надода, чормағзпораро ба сүи хонаашон кашид.

Хеле роҳ гашт. Ана, аз дур хонаашон ҳам намудор шуд.

Майдаяк камтар дам гирифту боз чормағзораро газида пеш кашид. Аммо натавонист. Вай хеле монда шуда, аз мадор рафта буд.

Майдаяк дар қаҳр шуду чормағзораро аз болотараш газида кашид.

Ногоҳ чормағзора бар болои худи Майдаяк ғелид ва ўро ба замин пахш кард. Тамоми устухонҳои бадани Майдаяк шақаррос зада рафт.

— Вой, вой! — дод зад Майдаяк. — Вой мурдам!..

Майдаяк аз таги чормағзора баромаданӣ шуда хуб зӯр зад. Аммо зӯраш нарасид. Баръакс, чормағз ўро боз саҳттар ба замин зер кард.

— Ёрӣ диҳед!.. — гӯён фарёд кашид Майдаяк ва пеши чашмонаш торик шуда, аз ҳуш рафт.

Майдаяк чашмашро кушода, худашро дар хонаашон дид. Дар гирди ӯ падараш, модараш, Калонак, Пурхӯр, бобою модаркалонаш, холаву холабача ва аммаву аммабачаҳои бисёраш ҷамъ шуда буданд.

— Ба ҳуш омад! — хитоб кард модари Майдаяк аз шодӣ.

— Ҳа, ту сарсаҳтча! — гуфт бар болои сари ӯ ҳам шуда падараш. — Қариб мурда будӣ-я!.. Хайрият, ман фарёдатро шунида, ба ёрӣ давидам!

7497-ТУЧА9

— Зұри беҳуда миён мешиканад! — гүён ба гап ҳамроҳ шуд бобои Майдаяк.

— Ту бояд омада, ба мо қои чормағзро хабар медодій, ҳамаамон яқчоя шуда чормағзҳои аз ин калонтарро ҳам кашонда меовардем. Аммо ту бошій, ба чормағзи аз худат даҳ баробар калон часпида, қариб мурда будій. Коратро дониста куній намешуд? Акнун минбаъд аз Калонак дур нашав! Фаҳмидій?

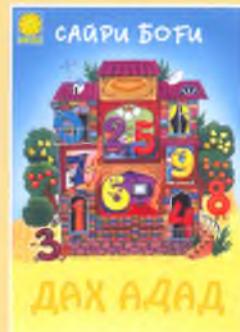
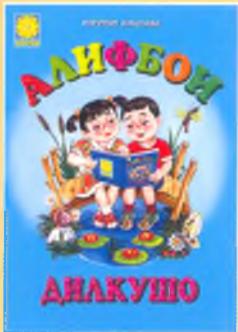
— Дигар намекунам гүй! — гуфт модари Майдаяк.

Майдаяк гапҳои бобояшро нағз фахмида буд. Аз кардааш худаш ҳам пушаймон буд. Аммо ба иқрор шудан гарданаш ёрій намедод, шарм медошт.

Вай бардурұғ «Э вой дастакам!» гүён рұяшро ба тарафи девор гардонд.

Нашриёти «Офтоб» ҳамчунин китобҳои зеринро нашр намуд.

ISBN 978-99947-750-3-3

9 789994 775033

«Мурчаяк» - афсонай шавқоварест аз зиндагии мурчаякон. Мурчаякон доимо дар ҳаракатанд то, ки барои зимистон ҳӯрок захира кунанд, вале дар байнӣ онҳо ҳам коргурезҳо ҳастанд, ки аз ҳисоби меҳнати дигарҳо зистан меҳоҳанд. Панду насихати мурчабобо ва корнамоиҳои Майдаяк ба хотири хонандаи ҷавон нақш баста, дарси ибрат мегардад.

Пӯлод Толис «Мурчаяк» (Афсонаи барои синни ҳурди томактабӣ ва ҳурди мактабӣ)
ЦДММ «Офтоб», ш. Душанбе, 2008,
куч. Дӯстии Ҳалқҳо 62.

www.of tob.tj E-mail: info@of tob.tj tel: 444 – 14 - 14

Мухаррир: Ҳазрат Сабоҳӣ

Рассомон: Сулаймон ва Озар Шарифӣ

Дизайн ва тарроҳӣ: Сулаймон ва Озар Шарифӣ

Муҳарири техникӣ: Ҷаҳонгир Сабоҳӣ

Мусаххех: Гулсара Авазова.

Ба чоп супорида шуд 20.07.2008. Ба чопаш 25.07.2008 имзо шуд. Андозаи 84x60 1/8. Ҷузъи чопию ҳисобӣ 2,5. Теъодд: 10000. Дар матбааи «Мега Басым» чоп шудааст. Нарҳаш шартномавӣ.

Муваффақият аз ҳурдист!